

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

DLZ-3158419

Bijlage(n)

Uw brief

2013Z03825

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 5 april 2013
Betreft Niet-reanimerenpenning

Geachte voorzitter,

In uw brief van 28 februari 2013, uw kenmerk 2013Z03825, vraagt u mijn reactie op de brief die de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 18 februari 2013 heeft ontvangen van Ziekenhuis Nij Smellinghe te Drachten inzake de niet-reanimerenpenning. Hierbij doe ik u mijn reactie toekomen.

Allereerst wil ik het Ziekenhuis Nij Smellinghe complimenteren voor de manier, zoals mij die uit haar brief voor komt, waarop het bezig is met het vormgeven van beleid inzake handelen rondom het levenseinde. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat bij patiënten het levenseinde bespreekbaar wordt gemaakt en dat zij bewust worden gemaakt van het belang om tijdig na te denken over hoe zij wensen dat in bepaalde situaties gehandeld wordt en over de mogelijkheden van het gebruik van een wilsverklaring en/of een niet-reanimerenpenning hierbij. Ik vind het een goede zaak dat dit door Ziekenhuis Nij Smellinghe zo serieus wordt opgepakt. Overigens merk ik op dat ik verwacht dat in alle ziekenhuizen en instellingen voor langdurige zorg tijdens of kort na de opname met patiënten en cliënten gesproken wordt over reanimeren of niet-reanimeren, en dat hun wensen dienaangaande in hun dossier worden vastgelegd. Hiervoor is het dus niet noodzakelijk een niet-reanimerenpenning te dragen, laat staan die aan te moeten schaffen. Wat dat betreft zie ik de niet-reanimerenpenning hoofdzakelijk als meerwaarde voor kwetsbare, veelal oudere mensen, die zelfstandig wonen.

Alvorens in te gaan op de twee expliciet genoemde punten in de brief roep ik de brief van mijn ambtsvoorganger aan uw Kamer over de niet-reanimerenpenning¹ in uw herinnering. Ik meen dat de briefschrijver immers ook refereert aan deze brief.

In zijn brief heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven dat het in ons recht een ieder vrij staat initiatieven te ontplooiën teneinde faciliteiten te bieden voor het vastleggen van wilsverklaringen als bijvoorbeeld in de vorm van het vervaardigen en op verzoek verstrekken van niet-reanimerenpenningen. Dus ook andere

---

¹ Kamerstukken II, 2010-2011, 29 835, nr. 66

personen of instanties dan de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levens einde (NVVE) kunnen dit doen. Net als de briefschrijver wil ik niet dat het onderwerp niet-reanimeren onbedoeld geassocieerd wordt met levensbeëindiging op verzoek, waardoor mensen mogelijk het gesprek over reanimeren of niet-reanimeren niet durven aan te gaan. Ook voor nieuwe initiatieven geldt echter dat zij moeten werken conform de eisen die aan de niet-reanimerenpenning en aan de uitgifte ervan gesteld zijn, te weten dat uitgifte gebeurt op schriftelijk verzoek van de aanvrager, dat de cliënt vooraf moet worden geïnformeerd over de reikwijdte van de penning en de gevolgen en risico's van het dragen ervan, en dat de gegevens op de penning in overeenstemming moeten zijn met de identiteit van de drager.

Kenmerk
DLZ-3158419

Met het bovenstaande acht ik dat ik tevens voldoende ben ingegaan op het eerste punt van de briefschrijver.

Ten aanzien van het tweede punt – de suggestie om de kosten van een niet-reanimerenpenning door ziektekostenverzekeraars te laten vergoeden – merk ik allereerst op dat de argumentatie dat onnodig medisch handelen tot hogere kosten in de gezondheidszorg leidt, in dit verband mijns inziens niet van toepassing is. Uiteraard wil ik onnodig zorggebruik terugdringen en is mijn beleid erop gericht de effectiviteit en doelmatigheid van medisch handelen te bevorderen. Echter, de keuze om al of niet gereanimeerd te willen worden in een situatie waarin de noodzaak zich voordoet, is een hoogst individuele keuze van mensen, die al of niet in samenspraak met hun arts wordt gemaakt. De ervaren kwaliteit van leven en de verwachtingen hieromtrent na een eventuele reanimatie zijn hierin leidend. Ook ben ik van mening dat bij keuzes om al dan niet te reanimeren kostenoverwegingen geen rol moeten spelen, maar dient de wens van de betrokkene en de te verwachten kwaliteit van leven voorop te staan.

Bij het aanschaffen van een niet-reanimerenpenning is – net als het eventueel notarieel vastleggen van wilsverklaringen – geen sprake van zorg. Overigens gaat het hier om relatief kleine bedragen die goed voor eigen rekening en verantwoordelijkheid zijn te dragen.

Hoogachtend,
de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers